

SIKKERHETSDATABLAD

HELGJØDSEL 18-1-10 med Kobolt

1. Identifikasjon av stoffet / produktet og av selskapet / foretaket

Utgitt dato	01.03.2010
Kjemikaliets navn	HELGJØDSEL 18-1-10 med Kobolt
Kjemikaliets bruksområde	Gjødsel

Nedstrømsbruker

Firmanavn	NORSK NATURGJØDSEL AS
Postadresse	Postboks 208 Sentrum
Postnr.	4001
Poststed	Stavanger
Land	Norge
Telefon	51420022
Telefaks	51420171
E-post	OleGunnar.Fuglestad@fkra.no
Hjemmeside	http://www.naturgjødssel.no/
Kontaktperson	Ole Gunnar Fuglestad
Utarbeidet av	Teknologisk Institutt as v/ Knut Finsveen
Nødtelefon	Giftinformasjonen:22 59 13 00

2. Fareidentifikasjon

Klassifisering	T; R49 R52/53
Farebeskrivelse	Helse: Kan forårsake kreft ved innånding. Inneholder koboltkarbonat. Kan gi en allergisk reaksjon. Brann og eksplosjon: Produktet er ikke klassifisert som brannfarlig. Miljø: Skadelig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.
Andre farer	Se også avsnitt 5, 11 og 12.

3. Sammensetning /opplysning om innholdsstoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Tørket hønselort			40 - 50 %
urea	CAS-nr.: 57-13-6 EC-nr.: 200-315-5		30 - 40 %
kaliumklorid	CAS-nr.: 7447-40-7 EC-nr.: 231-211-8		15 - 20 %
Koboltkarbonat	CAS-nr.: 513-79-1 EC-nr.: 208-169-4	T, N, Kreft 2, Mut 3, Rep 2; R42/43, R49, R50/53, R60, R68	0,025 - 0,25 %
Kolonneforklaring	CAS-nr. = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- eller Elincsnnummer) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances; Ingrediensnavn = Navn iflg. stoffliste (stoffer som ikke står i stofflisten må oversettes hvis mulig). Innhold oppgitt i; %, %vkt/vkt, %vol/vkt, %vol/vol, mg/m3, ppb, ppm, vekt%, vol%		

FH/FB/FM	T+ = Meget giftig, T = Giftig, C = Etsende, Xn = Helseskadelig, Xi = Irriterende, E = Eksplosiv, O = Oksiderende, F+ = Ekstremt brannfarlig, F = Meget brannfarlig, N = Miljøskadelig.
Komponentkommentarer	Se seksjon 16 for forklaring av risikosekninger. Koboltkarbonat er klassifisert i samsvar med 30 ATP.

4. Førstehjelpstiltak

Generelt	I tvilstilfelle bør lege kontaktes.
Innånding	Frisk luft, ro og varme.
Hudkontakt	Fjern tilsølt tøy. Vask straks huden med såpe og vann.
Øyekontakt	Skyll straks med rikelige mengder vann i opp til 15 minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.
Svelging	Gi straks et par glass melk eller vann hvis den skadde er ved full bevissthet. Fremkall ikke brekninger. Kontakt lege.

5. Tiltak ved brannslukning

Passende brannslukningsmiddel	Velges i forhold til omgivende brann.
Brann- og eksplosjonsfarer	Produktet er ikke brennbart. Farlige forbrenningsprodukter: karbonmonoksid og karbondioksid. Nitrose gasser (NOx). Uspesifiserte organiske forbindelser.
Personlig verneutstyr	Bruk friskluftmaske når produktet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig pkt 8.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Benytt personlig verneutstyr som angitt i pkt 8.
Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.
Metoder til opprydding og rengjøring	Søl samles opp med skuffe, kost eller lignende og kan ev. gjenbrukes.

7. Håndtering og lagring

Håndtering	Unngå kontakt med huden og øynene. Unngå håndtering som fører til støvdannelse. Unngå innånding av støv.
Oppbevaring	Lagres tørt.

8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

Administrative normer

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
Kobolt, Co(II)-forb. (røyk) og uorg. (beregnet som Co)	CAS-nr.: 513-79-1 EC-nr.: 208-169-4	8 t.: 0,02 mg/m ³ KRA	2007
sjenerende støv, totalstøv		8 t.: 10 mg/m ³	2007

Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Personlig verneutstyr bør velges i henhold til CEN-standard og i samarbeid med leverandøren av personlig verneutstyr. Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.
Åndedrettsvern	Bruk egnet åndedrettsvern med partikkelfilter, type P3. I trange eller dårlig ventilerte rom må trykkluft- eller friskluftsmaske brukes.
Håndvern	Benytt hansker som er hensiktsmessige for arbeidsoperasjonen.
Øyevern	Bruk støvtette vernebriller ved risiko for støvdannelse.
Annet hudvern enn håndvern	Ingen spesielle forholdsregler.
Annen informasjon	Det oppgitte verneutstyr er veiledende. Risikovurderingen (Faktisk risiko) kan føre til andre krav. Nøddusj og mulighet for øyeskylling må finnes på

arbeidsplassen. Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Pellets
Lukt	Svak lukt
Farge	Gråhvit
Løselighet i vann	Delvis løselig
Bulketthet	Verdi: ~ 0,75 g/cm ³

10. Stabilitet og reaktivitet

Farlige spaltningsprodukter	Ved brann eller høy temperatur dannes: Karbonmonoksid (CO). Karbondioksid (CO ₂). Nitroser gasser (NO _x). Uspesifiserte organiske forbindelser.
Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

11. Toksikologisk informasjon

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Ved bruk representerer innånding den største faren.
Innånding	Kan forårsake kreft ved innånding. Innånding av støv kan irritere luftveiene og gi bronkittsymptomer.
Hudkontakt	Støv kan irritere huden mekanisk.
Øyekontakt	Støv kan irritere øynene mekanisk.
Svelging	Svelging av større mengder kan gi illebefinnende og brekninger.
Allergi	Produktet inneholder små mengder allergifremkallende stoff som kan utløse allergi hos sensitive personer.
Kreft	Kan forårsake kreft ved innånding.

12. Miljøopplysninger

Øvrige miljøopplysninger

Økotoksisitet	Skadelig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. Koboltkarbonat har M-faktor 10
Mobilitet	Delvis løselig i vann.
Andre skadevirkninger / annen informasjon	Inneholder plantegjødsel. Kan gi økt algevekst.

13. Fjerning av kjemikalieavfall

Avfallskode EAL	EAL: 02 01 08 landbrukskjemisk avfall som inneholder farlige stoffer
NORSAS	7091 Uorganisk avfall og annet fast stoff
Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja
Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Gjenvinn og gjenbruk eller resirkuler hvis mulig. Leveres som farlig avfall til godkjent behandler eller innsamler.

14. Transportinformasjon

Andre relevante opplysninger	Ikke farlig i forbindelse med transport under UN, IMO, ADR/RID og IATA/ICAO regler.
------------------------------	---

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Faresymbol

Giftig

Sammensetning på merkeetiketten	Koboltkarbonat: 0,025 - 0,25 %
R-setninger	R49 Kan forårsake kreft ved innånding. R52/53 Skadelig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.
S-setninger	S38 Ved utilstrekkelig ventilasjon, må det benyttes egnet åndedrettsvern. S45 Ved uhell eller illebefinnende er omgående legebehandling nødvendig; vis etiketten om mulig. Inneholder koboltkarbonat. Kan gi en allergisk reaksjon. Kun til yrkesmessig bruk. NB: Unngå enhver kontakt - Innhent spesielle opplysninger før bruk.
Referanser (Lover/Forskrifter)	Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier, fastsatt av Miljøverndepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 16.juli 2002, med senere endringer, gjeldende fra 22. april 2009. Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) Vedlegg II: Sikkerhetsdatablad. Veiledning om administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære fra Direktoratet for Arbeidstilsynet, den til enhver tid gjeldende utgave. Avfallsforskriften, FOR 2004-06-01 nr 930, fra Miljøverndepartementet. Databladet er utarbeidet med basis i opplysninger gitt av produsenten.

16. Andre opplysninger

Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2 og 3).	R42/43 Kan gi allergi ved innånding og hudkontakt. R49 Kan forårsake kreft ved innånding. R50/53 Meget giftig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. R52/53 Skadelig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. R60 Kan skade forplantningsevnen. R68 Mulig fare for varig helseskade.
Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig til alle som håndterer produktet.
Kvalitetssikring av informasjonen	Dette sikkerhetsdatabladet er kvalitetssikret av Teknologisk Institutt as, som er sertifisert iht. NS-EN ISO 9001:2000.
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	NORSK NATURGGJØDSEL AS